

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

(א) ב"מ טו: טו: פ"ה ע"פ
(ב) מספוט ב"מ ז'ה ד"ה
הימח"ל (ג) ב"מ טו: א'
(ד) חולין ד' פוכה לב'
(ה) אבל כסופה פ"י רש"י
פירוש אחר,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נתלקה
וכי בתשובה הגאונים
נתלקה התימות:

הגהות הגר"א

(א) תהיה"ל כל ס' א"ג
כו' י"ב ור"ף מ"ק ד"ס
בשכח דמילא וי"א וי"א
מתנת הולאה ע"י (אולי
ל"ל ומתוך) ט"ה קושית
המ"מ על המכ"ס נגמ'
דכ"ן וכן ה"ה ד"ס
המקפ"ד וע"י הגר"א ר"ס
ס"ד ע"ד:

לעני רש"י

טרינקיי"ש [טרינקיי"ש]
גור"י ע"ן. ברי"ן.
אי שקוב"א. מטאטא.

מוסף רש"י

היחזק למאן דאמר.
פלוגתא היא כמחנות
(א): אי אית ליה זוזי
ללוקח. לפרוע סובל, לא
מצי מסלק ליה לבעל
הרב. מן ארעא, דבעל סוב
קדיס, שפיר. דמצי למימר
דיקלא דיש קרקע חומר
על החוב עם השנה, מסלק
ליה ללוקח כוזי על כוונת
ללוקח ולא מצי אמר לוקח
הכ ל' מן ארעא שיעור
שנה, דאמר כוניה דדי
ואת ידית בה שלל כרשות
(ב"מ טו: א) דארעא מעיקרא
רדיה הו"ל והו"ל דמתא לה
שלל כרשות שקל שנתא
כוזי ולא דארעא הו"ל
והיה מסוק ביה שיעור
ארעא סבל (שם ק').
בגון דשויה ניהליה.
לזה נלעג חוב. אפותיקי.
להא ארעא והכל מתייש בו
דאי הו"ל זוזי ללוקח לא
הו"ל מצי מסלק ליה (שם
א). בחלקה התימות.
שני עליון ארעא ארעא
שני עליון ארעא ארעא
זה מזה ופסקה השניה
עד העלון ארעא מס'.
תימות, לפי שמדונקין
כמאחוס (שוכה ב'ב').

לא יבא לך פירושן אלא מזה. ואי נמי הו"ל זוזי ללוקח לא
מצי מסלק ליה: מה שהשניט מפר. ושקיל לוקח מחלה או שלש
או רביע וכן יורש. אי נמי כוניה שנתא כמתינתן מפני תקנה
השנים כדלמחן לעיל בשמעתא קמייתא (נד:): כל זכות שנתא לידו.

וכי הו"ל דגולן אי אשכח הו"ל שקיל
מחלה או שלש או רביע הכי נמי כי
אשכח לוקח שקיל מחלה או שלש או
רביע ואליבא דר"ש: וקטליה. קל"ו:
לא קני. לשלומי דמי אלא יהיב ליה
דיקלא גופיה דליכא שני השס
למקנייה. גופי. בלע"ז טרינקיי"ש:
קלוזייסא. קרשים: הו"ל. שנתן
עלה עלה מן השדרה: חופיא.
אשקוב"א שבו מכנדים את הנימ
וזולק כל הולא לשנים דמו לא
הדרה: שרשרא. חבל: ה"פסיומס. קף
חומר האמצעי העליון תימות היא:
מאי

מכר מה שהשביח הוריש: בעי רבא השביח לוקח מהו בתר דבעיא
יהדר פשטה מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו: בעי רבא
השביח עובד כוכבים מהו א"ל רב אחא מדפתי לרבינא התקנתא לעובד
כוכבים ניקו ונעבוד אמר ליה לא צריכא בגון דובניה לישראל סוף סוף
הבא מחמת עובד כוכבים הרי הוא כעובד כוכבים לא צריכא בגון דגול
לישראל וזבנה ניהליה והשביחה עובד כוכבים והדר עובד כוכבים וזבנה
לישראל מאי מו אמרינן כיון דמעיקרא ישראל והדר ישראל עבדי רבנן
תקנתא או דלמא כיון דאיכא עובד כוכבים באמצע לא עבדו ליה רבנן תקנתא
יתיקו: אמר רב פפא רבא' מאן דגול דיקלא מחבריה וקטליה אע"ג דשריא
מארעא לארעא רדיה לא קני מאי טעמא מעיקרא דיקלא מיקרי והשתא
גמי דיקלא מיקרי דיקלא ועבדו גובי לא קני השתא מיהת גובי דדיקלא
מיקרי גובי ועבדינהו כשורי קני כשורי רברבי ועבדינהו כשורי זוטרי
לא קני ועבדינהו קצוציייתא קני אמר רבא רבא' מאן דגול לוליבא
ועבדינהו הוצי קני דמעיקרא לוליבא והשתא הוצי הוצי ועבדינהו
חופיא קני מעיקרא הוצי והשתא חופיא חופיא ועבדיה שרשורא לא קני
מאי טעמא דהדר סתר ליה והו"ל חופיא רב פפא נתלקה התימות
מהו תא שמע דאמר רבי מתון אמר רבי יהושע בן לוי ניטלה התימות פסול
מאי

הא דמסיק ביה שיעור ארעא ושכחא. פירוש הא דקאמר שמואל
ב"מ גובה את השנה לכיון דמסיק ביה שיעור ארעא ושכחא
גובה את השנה כחנם מן הלקוחות ונראה דגם מיתמי גבי ב"מ
השנה כחנם ואין נותן דמים כמו מן הלקוחות ואע"ג דאין להם
על מי לחזור והו"ל כמו מחנה דלא גבי
מינה ב"מ שנתא כמשמע בפ"ק דב"מ

(דף טו. ושם ד"ה ב"מ) דלוקא מלקוחות
גובה לפי שכתב לו מוכר ללוקח אלא
איקוס ואשפי ודלמי ואמריק וזיני
אלין אינון ועמליהון ושכחיהון אבל
מחנה דלא כתב ליה הכי ואין לו על
מי לחזור לא מכל מקום גובה מן
היתומים משום דכרעיה דאצוהון
ניניהו דממוכה צפרק יש צבור (בכורות
דף ג'). דתנן אין הצבור נוטל בראוי
ולא בשנה ולא האשה בכחמה ולא
הבנות צמונותיהם ופריך בגמרא
האמר שמואל ב"מ גובה את השנה
ומשני מקולי כחובה שנו כאן ומונות
צמות נמי מנאי כחובה כחובה דמי
והתם משנה יתומים מיירי דאי
משנה לקוחות א"כ מאי איריא דלא
טרפי צמות משנה והא מגוף הקרקע
נמי לא טרפי דאין מויליין למוון האשה
והצנות מנכסין משועבדים אלא
בשנה יתומים מיירי ודוקא כחובה
אשה ומונות דקילי לא גבי משנה
אבל שאר ב"מ גבי וצקונטרס פירש
התם מוון הצנות בגון נשא אשה
ופסק לון צתה ה' שנים ולפירושו אין
רואה דמצי מיירי שפיר בשנה
לקוחות אבל לא נהירא דא"כ ה"ל
למיתמי ולא צת אשמו למונות ועוד
דלא שייך צבו מנאי כחובה והא דאמר
בהמקבל (ב"מ דף קי.) יתומים
אומרים אנו השבחנו ואין השנה שנק'
משמע דלא גבי משנה יתומים התם
מיירי בשעשה אפותיקי ואמרי אנו
השבחנו ותן לנו יליאה עלן היורד

למון שדה חזירו שלל כרשות וכן מוקי לה במסקנא בעשאו אפותיקי וגם כמחילה משמע דמיירי בעשאו אפותיקי דקאמר עלן היתומים
להניח ראה מ"ט ארעא כיון דלגוביינא קיימא כמאן דגביא דמיא ואי לא מיירי דשויה אפותיקי אמאי הו"ל צחוקת ב"מ ויתמי
נייתו ראה ארעא ארעא צחוקת יתמי קיימא דאי בעי מסלקי ליה זוזי ועל ב"מ להניח ראה אלא ודאי בעשאוהו אפותיקי איירי
וגרע כמו של בעל חוב טפי כמה שעשה לו הלוה אפותיקי דהו"ל כחמת משדותי דמשלם יליאה למי שמשניח ואילו לא עשאו אפותיקי
היה גובה הכל מן היתומים בלא פריעת יליאה כמו מלקוחות כדפירשתי והשתא מנינו למימר דבלקוחות נמי אם עשאה אפותיקי יש לו
לשלם ללוקח היליאה אפי' מסיק ביה שיעור ארעא ושכחא ולמסקנא דמוקי לה הכא בעשאה אפותיקי לא נתלק עוד בין מסיק ביה
שיעור ארעא ולא מסיק וצטל במסקנא אוחו חילוק דכיון שעשאו אפותיקי משלם יליאה אע"ג דמסיק שיעור ארעא ושכחא ומיהו יש
לחלק דבלקוחות כיון שיש להם על מי לחזור היכל דמסיק שיעור ארעא ושכחא אינו פורע יליאה אפי' עשאה אפותיקי דמשום דיש
אפותיקי לא יגרע כח ב"מ בכך כיון שיש ללוקח על מי לחזור דדוקא לומר דבמסקנא דמוקי לה בעשאה אפותיקי לא לריך למה שהיה
מתלק בין מסיק ביה שיעור ארעא ללא מסיק שהרי כל אלו דברי רב אשי שהיה משיב לרבינא דכלל הספרים כתוב אמר ליה
הא דמסיק ביה שיעור ארעא כו' א"ל הכא במאי עסקינן דשויה ניהליה אפותיקי ואין דומה שהיה חוזר מדבריו הרשאוים
ומיהו אור"י לפי הספרים שכתוב בהן אמר ליה כאן בשנה המגיע לכתפים כאן כו' אותו מירון ודאי לא קאי ומיהו ברוב הספרים
גרסינן וכי תימא כאן בשנה המגיע לכתפים כו': הניחא למאן דאמר כו'. פלוגתא היא צפרק מי שהיה נשוי (כמוצת דף א': א): ושם
גבי ההוא גברא דהו"ל מסקי ביה אלפס זוזי ומאן דלית ליה דלא מצי מסלק ליה היינו רמי בר חמא דסבר התם למימר דהיינו מתניתין:
בל זכות שתבא לידו. (א) אע"ג דבפ"ק דב"מ (דף טו: ושם) משמע דאפי' לרב דאמר יש לו שנה בשלל הכיר בה שאינו שלו ולקחה
היינו מגולן אבל נגול לא יהיב שנה היינו צקקע שאין נגולת דגולן גופיה לית ליה שנה אבל הכא במטלטלין שיש שנה לגולן
מפני תקנת השנים גם ללוקח ממנו יש לו: דגול דיקלא וקטליה. אע"ג דגול צמהה וקטלה קני התם הו"ל שניו דמינכר טפי:
נתלקה התימות כו'. מנא ר"י בשנת הגאונים (א) ניטלה התימות אוחו הולא העליון בראש הלולב שאין הולא למעלה הימנה
והוא כשני הולין דבוקין זה בזה ונקראין תימות וכן משמע מתוך ה"ג שרואים לפרש כן ולדבריהם לא ימלא לנו לולב כשר
כי צטורח נמצאין אותן שיש להם תימות כזה אפי' אחד צה' מאות ויש לומר שאף לדבריהם אין פסול אלא שהיה מחילה כענין זה ונתלק
ששנתה מצרייתו וצקונטרס פירש נתלקה תימות שני עלים עליונים אמצעיים ששם כלם השדרה נתלקה זה מזה ונתלקה השדרה עד
העליון של מטה מהן ומתוך פירושו משמע שנסדק השדרה כל כך שנראה העליון העליונים חלוקין ומפוזרין זה מזה ועוד אור"י דיש מפרשים שכל
עלי הלולב כפולין כל אחד לשנים ויש בראש הלולב צפוף השדרה כי עליון יולאין ממנה שכל אחד כפול לשנים כשאר עלי הלולב ואותם שנים
עליון היואלין מראש השדרה נקראין תימות ואהכחו בעי נתלקה התימות מהו אם נתלקו זה מזה דהיינו קצת מן השדרה ומיהו אין רוב הלולבין
נמצאין כענין זה ומכל מקום יש לומר דבעי דאי משתכח כה"ג תימות ונתלקה מהו: ג'מל"ח התימות פפ"ב. נראה לר"י דהא
דאמר נקטס ראשו פסול היינו נקטטנו הרבה מן העליון תדע דאין לך נקטס יותר מנגטילת התימות ומשמע דוקא ניטלה אבל
נקטס כשר ועוד אור"י דמצי למימר דניטלה אצטריכא ליה דמ"ד דהו"ל דר טפי כשניטלה כולה יותר מנקטס:

כו א ב מ"י פ"ה
מלכות מלוה ולוה
הל' ו' חנה עשין 5 טו"ע
ח"מ סימן קטו סעיף ב'
כו ג ד מ"י פ"ב מהל'
גולה הלכה ד ועין
בשמות ובתיבת סנה עשין
עג טו"ע ח"מ סימן שסב
סעיף ד'
כח ה מ"י שם הלכה ה'
טו"ע שם סעיף ה':
כ"ב ו מ"י שם טו"ע שם
סעיף ו'
ל ז ח ט מ"י שם הלכה
יג סנה שם טו"ע ח"מ
סימן שם סעיף ה':
לא י ב מ"י שם הל' ד'
טו"ע שם סעיף ט'
לב ל מ"י שם טו"ע שם
סעיף י'

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

לב א מ"י פ"ח מהל' גולג
הלכה ד קמט ע"פ מ"ד
טו"ש"ע א"ח סימן תרמ"ה
טע"ף ג:
לר ב ג מ"י פ"ב מהל'
גולה והצדקה ה"ל י"א
קמט ע"פ ע"ב טו"ש"ע ח"ת
סימן ע"ב טע"ף ה:
לד ד מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע שם טע"ף י'
לז ה מ"י שם הלכה י"א
טו"ש"ע שם טע"ף י'
לז ו מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע שם טע"ף י'
לז ז ח מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע שם טע"ף י'
לז ח מ"י שם טע"ף י'
הלכה ו קמט א
טו"ש"ע ח"ת סימן ע"ב
טע"ף ג:
ב כ ל מ נ ס מ"י שם
הלכה ד טו"ש"ע שם
טע"ף ב:
מא ע מ"י פ"ב מהל'
מכירה הלכה י קמט
ע"פ פ"ב טו"ש"ע ח"ת סימן
רכ"ג טע"ף ב:
מב ז צ מ"י שם הלכה
י"א טע"ף טו"ש"ע שם
טע"ף ג:
מג ק מ"י פ"ח מהלכות
טע"ף וטע"ף הלכה ד
קמט ע"פ פ"ב טו"ש"ע ח"ת
סימן פ"ב טע"ף ב:
מז ר מ"י פ"ח מהלכה
א ו פ"ב מהל' מכירה
הלכה ז קמט ע"פ ד
טו"ש"ע ח"ת סימן ל"ה
טע"ף ב:

ועבדיה זווי לא קני. דוקא עבדיה זווי אבל עשה מן הנסכא
כלי כגון כוס של כסף קני אע"ג דהדר עבד ליה
נסכא ללא גרע מנסכא ועשאן כלים אכל זווי ולצנייה אין תורת
חשיבות עליהן כ"כ: **המחליף פרה בחמור**. אורחא דמילתא
נקט שדך להחליף פרה בחמור
ולמכור שפחה צדמיים אכל אין לפרט
ללא מזל למינקט המוכר פרה וילדה
לפי שאין פרה נקנית בכסף אלא
במשכיה וצדמת משכיה רואה אם
ילדה אם לאו אכל שפחה נקנית
בכסף ועבדים הוקשו לקרקעות דהא
רבי מאיר קמני לה ורבי מאיר לא
מקיש דהא קאמר דנשבעים על
העבדים ועל הקרקעות אימ ליה דאין
נשבעין כדמוכח בשבועות (דף מג.
ו) ואין קרקע וכוון דלא מקיש לענין
שבועה ה"ה לענין קמני דהא מיימי
רואה הכא משבועה אגזל ומיהו
קמט יש לחלק דלענין גזל ושבועה
נראה לגמרא להשוות דמרייהו
שפכי על ידי כלל ופרט גזל לקמן
צ"פ בתרא (דף קח:) (שבועות צ"ב
[שבועות דרבינו] (שבועות דף מג.):
והלה שותק ובה בה. למ"ד) ו
דברי ושמא צרי עדיף
ניחא ולמאן דאמר לא צרי עדיף
אורי"י שהוא מפרש דשמיקה כהודאה
דמיא ולא כאומר איני יודע:
ומי

מאי לאו ה"ה לנחלק. וכוון דלענין פסול מפסול לענין מקנה נמי
שינוי הוא וקני: פנים חדשות באו לכאן. לא זו היא לצנייה הראשונה
אלא זו לצנייה אחרת שהוכרז תיקון וגיבול צדמי עממה ושבועה
היא (י) מהראשונים דלא אפשר לנמסר או גדולה או קטנה: **נסכא**.
פלט"א של כסף: **הדר עבד לכו**
נסכא. אם ילדה ושינוי החמור
לצנייתו הוא והכא לכו למימכר פנים
חדשות דאין אדם מקפיד על רבועה
ותקונה אלא שמהא חמיכה בעלמא:
שחימי. שחורין כעני יעניס: **ועבדים**
חדתי. שליבנה: לא קני. שסופן
לחזור ליושן: **נעשה שינוי בידו**
וקנאו. לכן דאם ענה ומכר שלו
הוא טובח וסלו הוא מוכר ואין משלם
אלא כפל: **פגא**. תרגום של אמר
צקל. ופדן (רס"ט) על שם שני ארמיי.
היו ארס נהיים ואלס לונה: **כרבה**.
חרישה: **דאמר הונא חברין עלאי**
דאנא ושבור מלכא. שמואל אחי
דבינא: **בתנאי** בעבדים אומר לו
הרי שלך לעניך. דקרקע דמי
וצרופיה דמריה קיימי: **גזל מטבע**
ונסדק. שינוי היכר הוא (ט): **ועבדה**
כס עבירה. נרעט או נעבדה
פסולה לקרנן דתניא בשור שנגמ
ארבעה ותמשה (לעיל דף מ:): **שנפסלה**
מעל גבי המזבח. במום (י) שאין יוכר
דקוקין שענין: **פטורין**. דכל בהמות
לאו למזבח קיימי: **גב' אלא אפילו**
כחשה. דלא הו שינוי כולי האי דלא
ארשמי כולי גופה: **איפכא פניא**.
רבי מאיר אומר כשעת הגולה ותחמים
אומרים בעבדים אומר לו הרי שלך
לפניך וקאמר רב הלכה כר' מאיר
דמתניתין דהיינו רבנן דברייתא:
איפכא אפנייה. רבותיו: **ואב' כי**
לא מפכיא. ממני מקמי ברייתא:
חדא מקמי חדא. אכל חדא משנה
מקמי תרתי ברייתא מפין והכא
תרתי איכא חדא הא דלמרון לעיל
ברייתא איפכא תניא ואידך הא
דמניא כו': **המחליף כו'**. להכי נקט
מחליף גבי צדמה ולא תנא מוכר
כדנקט בשפחה דצדמה אינה נקנית
בכסף עד שימסוך וכי משך דבר
הנראה לעינים הוא אם ילדה אם
לאו ואין כאן ספק אכל בחליפין
מתוקמא כגון שלא משך בעל החמור
את הפרה אלא בעל הפרה משך
את החמור ונקנית הפרה אל בעל
החמור במשיכת החמור ככל מקום
שהיא דתנן (קדושין ד' כה). כל
הנעשה דמיס באחר כיון שזכה זה
נחמייד זה בחליפין ולא ידעין השמא
אי כבר ילדה פרה צדמת משיכת
החמור וצדמות מוכר ילדה או לא
משיכת החמור וצדמות לוקח וילדה:
וכן המוכר שפסחו. עבד כנעני
נקנה בכסף (א) ואע"ג שאין לפניו צדמת
מתן מעות: **והלכה שוסק**. צרי ושמא
צרי עדיף: **ישבע המוכר**. דאיכא
הודאה במקל"ת ואיכא שבועה דאוריית'
(י) דקטע לידה דאם קטעו ליה האי

לוקח שפחה שלימה יש לי צידך עם ולדה וזה אומר אין שפחה שלימה יש לך בידי אכל לא ולדה דמודה ליה במקל"ת ומשום הילך לא מפטר דהא
קטע ידה ולאו הילך הוא והכי מוקי לה בהשאל [ב"מ ק:]: **נשבעין ולא משלמין**. מי שחובעים אותו ישבע ויפטר דכתיב (שמות כג) ולקח בעליו ולא
ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע ולא נשבע המזבוע ויטול: **אין נשבעין**. וצדמות מוכר מעמוד עד שיביא לוקח ראייה. אלמא לרבנן עבדא
כמקרקעי דמי: **אין נשבעין על הקרקעות**. בפרק הזהב (ב"מ דף טו:). **אי הכי**. דמתניין נמי בענין למימלא איפכא הלכה כרבנן מצדע ליה:
ומי

מוסף רש"י

נעשה שינוי בידו
וקנאו. נשינוי לא מילתא
דאם ענה ומכר שלו הוא
טובח וכו' ופטור מ"ד
וה' אכל קין וכלל משלם.
קין כי השאל וכלל בעין
שנגמ או כשעת העברה
צדק (ועי' ט"ו). **בעבדים**
אומר לו הרי שלך
לפניך. דעבדא כמקרקעי
דמי וקרקע הדרה צדמייה
ואינה נגולה לקטע גולג
בשינוי ולבית צדמייה
(ועי' אה). דקיימא לן
קרקע אינה נגולה וכל
מקום שהיא צדמת צדמייה
עומדה ועבד כמקרקעי
דמי ואינו נגול לבית
נקנה גולג לשלם דמיס.
הילך כי אוקין כצדמייה
דמריה אוקין (ב"מ פ').
מטבע ונפסל. שפסלו
מלכות (ב"מ ג'). תרומה
ונשמאת. מחליף (שם).
אומר לו. לגזול הרי
שלך לפניך. גזול חמור
שהוא דהיקן שאינו יוכר
הוא (ועי' טו). ונגזל
ששאל לו אותו עממו
וקיימא בה והכי הא
הגולה אשר גזל, שהרי לא
נשמתו (ב"מ ג'). שכל
הנשבעין שבתורה. כל
החמורין שבועות. מן
האוויר. נשבעין ולא
משלמין. כלומר לא
חייבה תורה נשבע לנשבע
ולטול. אלא התנע ישבע
למזבוע ולא ישלם (שבועות
ט"ו).

זרעא לסוף אהרדינהו למריה
שבחא ראשבה אמר ליה רבא
קאמינא נשיימו כוליה פלגא
קאמינא א"ל *סוף סוף גזילה
הוא וקא הדרה בעינא דתנן
כל הגולנין משלמין כשעת
הגזילה אמר ליה לא אמינא
לך כי יתיבנא בדינא לא תימא
לי מידי דאמר הונא חברין
עלאי אנא ושבור מלכא אחי
בדינא האי אינש גזלנא עתיקא
הוא ובעינא דאיקנסיה: **בתנאי**
גזול בהמה והוקינה עבדים
והוקינו משלם כשעת הגזילה
רבי מאיר אומר לבעבדים
אומר לו הרי שלך לפניך
גזול מטבע ונסדק פירות
והרקיבו יין והחמיין משלם
כשעת הגזילה *מטבע
ונפסל תרומה ונשמאת *חמץ
ועבר עליו הפסח בהמה
ונתעבדה בה עבירה או *שנפסלה
מעל גבי המזבח או שהיתה
יוצאה ליסקל אומר לו הרי
שלך לפניך: **גב' אמר רב פפא**
לא הוקינה הוקינה ממש
אלא אפי' כחשה והא אנו
הוקינה תנן *כחשה כגון
הוקינה *דלא הדר בריא
אמר ליה מר קשישא בריה
דרב חסדא לרב אשי הכי קאמרי
משמיה דרבי יוהנן אפילו
גבג טלה ונעשה איל עגל
ונעשה שור נעשה שינוי בידו
וקנאו טבח שלו הוא מוכר
הוא אמר ליה לאו אמינא לך
לא תחליף גברי ההוא משמיה
דרבי אלעא איתמר: רבי מאיר
אומר בעבדים אומר לו הרי
שלך לפניך: אמר רב חנינא
בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי
מאיר ורב שביק רבנן ועבד
כרבי אמרי *משום דברייתא
איפכא תניא ורב שביק מתניתין
ועבד כברייתא רב מתניתין
נמי איפכא תני ומאי *משמיה
דרב דאפיך מתני' מקמי דברייתא
אדרבה יפוך לברייתא מקמי
מתניתין אמרי רב נמי מתניתין
איפכא אתניה ואי בעית אימא
כי לא אפיך חדא מקמי חדא *חדא
מקמי תרתי אפיך דתניא ט'
המחליף פרה בחמור וילדה וכן
המוכר שפחתו וילדה זה אומר
ברשותי ילדה והלה שותק וכה
בה *זה אומר איני יודע זה אומר
איני יודע יחלוקו יזה אומר ברשותי
וזה אומר ברשותי ישבע המוכר
שברשותו ילדה לפי *קשבל
הנשבעין שבתורה נשבעין ולא
משלמין דברי ר' מאיר והכמים
אומרים יאין נשבעין לא על
העבדים ולא על הקרקעות
האי הלכה כר' מאיר ברבנן
מיבעי ליה הכי קאמר למאי
דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי
מאיר ומי

לוקח שפחה שלימה יש לי צידך עם ולדה וזה אומר אין שפחה שלימה יש לך בידי אכל לא ולדה דמודה ליה במקל"ת ומשום הילך לא מפטר דהא
קטע ידה ולאו הילך הוא והכי מוקי לה בהשאל [ב"מ ק:]: **נשבעין ולא משלמין**. מי שחובעים אותו ישבע ויפטר דכתיב (שמות כג) ולקח בעליו ולא
ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע ולא נשבע המזבוע ויטול: **אין נשבעין**. וצדמות מוכר מעמוד עד שיביא לוקח ראייה. אלמא לרבנן עבדא
כמקרקעי דמי: **אין נשבעין על הקרקעות**. בפרק הזהב (ב"מ דף טו:). **אי הכי**. דמתניין נמי בענין למימלא איפכא הלכה כרבנן מצדע ליה:
ומי

גליון הש"ס

גב' האי מאן דגזל נסכא
מחבריה. עיין מנחות דף
ק ע"א תוס' ד"ה וילמא:
שם רבנן פדנא. וקת נמד
נקט (ש"א לא ספקו (י)
מתוקנא פדנא דמורי:
שם שפוח דברייתא
איפכא תניא. עיין שנת
דף קמט ע"ב וסופות ד"ה
ור"א: שם ח"א מקמי
תרי"י אפיך. עיין יומא דף
ט ע"ב וסופות ד"ה מ"ש:

לעני רש"י

פלט"א. מטיל ושל
מחכה.

פטור

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צו.

עין משפט
גר מצוה

מה א ב ג מ"י פ"ג
מג' גולה ואברה
הלכה ו סג עסק פג
ולאין קצ טושיע ח"מ
סימן עסק טושיע ד'
בז ד ד מ"י פ"ג מהל'
מלוה וזה הלכה ב
סג עסק טושיע י"ד סימן
קטו עסק פ"ג א'
בז ד ד מ"י פ"ג מהל'
גולה ואברה הלכה ח
סג עסק טושיע ח"מ
סימן עסק טושיע ה'
בז ד ד מ"י פ"ג מהל'
טושיע עסק פ"ג א'

ומי אמר רב עבדא כמקרקעי דמי והאמר רב דניאל בר רב
קטינא ב'ו' ואם היה כמקרקעי דמי אפי' נחת ליה צמורת
גזולת לא נפק מרשותיה דמריה דהוי קרקע דאין גזולת ומשלים
אגרא היכא דקאי לאגרא כמו ספינה דלקמן היכא דלך נחת ליה
צמורת גזולת: ה"ל דהוה ודר

בחדצירו. כולה סוגיא דהכא כלישנא
קמא דלחזו נשך (ב"מ דף סד: וסס)
ל"ע היאך הלוח מותר לעשות שום
טובה למלוה ואפי' דברים שהיה עושה
לו בלא הלואה ואפילו דברים שאין
רגילות ליעול מהן שכן יהא אסור
דומיא דחזר דלא קיימא לאגרא וכ"ס
דברים שאין רגילות להשאל כגון
כגון להשאל סוסו שהיא אסור אפי'
הוא כ"כ אהבו שכלאו הכי היה
משאלו וא"כ יותר מדאי יש לו ליחזר
ללוה שלא יעשה למלוה שום הנאה
וי"ל דדוקא מילי דפרהסיא ואושרא
טובא כגון לזרז בחצירו ולתקוף
בעבדו אבל להשאל לו כליו או אפי'
סוסו כיון דכלאו הכי משאלו מותר
ודיקא נמי דנקט צמתי' חצירו ולא
נקט לא ישכיר לו כליו או צמתי
בפחות ועוד שמא י"ל דכל היכא
דקודם הלואה היו ארבעים זה את זה
שהיו משאלין חזר זה לזה את זה
לכריכין מותר להשאל אף לאחר
הלואה ומתי' דלחזו נשך (סס)
בסתם בני אדם שאין רגילות שהיא
עושה לוח למלוה אותה הנחה בלא
הלואה דומיא דהקדמת שלום שאין
אסור אלא באותו שלם היה רגיל
להקדים לו מקודם לכן ומיהו אפילו
דבר שהיה משאלו בלאו הכי כגון
חזר דלא קיימא לאגרא אם נכנס
שלא מדעת חצירו חייב אע"פ שאם
לא הלוח לו לא היה חייב לתת לו
שכן כדמשמע הכא ולפי זה ההיא
דלחזו נשך (סס) איירי דוקא בחזר
דקיימא לאגרא דהתם איירי מדעתו
כדקאמר לא ישכור הימנו בפחות אבל
בלא קיימא לאגרא היה מותר כיון
דכרשמו נכנס וגם בלא הלואה היה
מניח לו לזרז במה ויהי דקאמר
התם עלה דמילתא דהכא מאי קמ"ל
תנינא ומשי מהו דתימא ה"מ חזר
דקיימא לאגרא כ"ו קמ"ל לא צני
למימר קמ"ל דמתניתין איירי אפילו
בדלא קיימא לאגרא דמתניתין דאי
לא מיירי אלא דוקא בדקיימא לאגרא
כיון דמיירי מדעתו אלא ה"פ קמ"ל
דאפי' לא קיימא לאגרא אסור היכא דלא
היו מדעתו ופירוש זה דחוק דהפסד
משמע דמתניתין קאי וקמ"ל דמתני'
איירי אפי' בדלא קיימא לאגרא
אע"ג דאיירי שנכנס מדעתו:

פסור. משלם לבעלו שכרו: שלא כשעת מלאכה. צענה [שאינו
רגיל] לעשות מלאכה או שאין עכשיו לבעלו מלאכה לעשות דזה
נהנה וזה אין חסר הוא ופטור: כדשלה ליה כו' הדר בחזר
חצירו. ומוקימנא לה בפ"ב (דף כה). בחזר דלא קיימא לאגרא:

הנהו לביית או שהוה מיושב בדירין:
יס"ב. אין חרב לפי שהדר בתוכה
טס ומשפין סדקיה תמיד: ושאיה
יוכס שער. שד הוא ושמו שאיה
מכתם שערים וכותלי בית שאין אדם
דר בתוכה: דלא נספרי. שלא
ללמד דרכי הבטלה: פתסה. אם
נשכרה או נתקלקלה ודמי פתסה
יחירין על שכרה נוטל דמי פתסה:
עבד לאגרא. מסתמא כי נחית לה
אדעתא דאגרא נחית הלכך לאו
צמורת גזול דיינין ליה ונותן שכרה
על כרחו אם רצין הן על דמי פתסה:
הא דלא עבדא לאגרא. לא היב
ליה אלא פתסה: נחם לה אדעתא
דאגרא. רצה שכרה נוטל ואם
פתסה יתר על שכרה נוטל דמי
פתסה דהא ע"כ שקלה וגול הוא:
נחיס לה אדעתא דגזולתא. אפי'
שכרה גדול מפתסה לא יחייב אלא
פתסה דכל הגזלין משלמין כשעת
הגזלה: פסלתו מלכות. המלך לוח
שלא יאף לא במדינה זו ולא במדינה
אחרת: היינו נסדק. דכיון דלא
נסדק לגמרי היוק גמור הוא ומשלים
כשעת הגזלה: אלא היכי דמי
נפסל. דקתני מתניתין הרי שך לפניך:
כגון שפסלתו מדינה זו. בני מדינה
פסלתו מעלמין: ויואל במדינה אחרת.
שיכול לומר לו לך להושיאו סם:
תרומה לא מינכר היוקה. לא נשתנה
מכאיה משאר חטיס: הלא מינכר
היוקה. שאין לורה זו דומה לזורה
שז כל היושאים עכשיו וכשגולה הימנו
היו כל לורות המדינות שוות לה:
המלוה אם חצירו. שום פרמטיא:
על המטבע. שקלן לו מעות:
נותן

(א) צ"מ סד: (ב) ליל כל.
(ג) צ"מ סד: (ד) צ"מ
ע"ש ופ"ש נש"י תוס' (ה)
(ו) צ"ל רבא, (ז) צ"ל רבא
דהא משמתי רב יהודה בעל
רבא מנחל קדושין ע"ל.
(ח) רש"י (י) נפיק פ"ל.)

תורה אור השלם

1. נשאר בעיר שמיה
ושאיה יתב שער:
ישעיהו כ"ד ב'

מוסף רש"י

ביתא מיתבא. בית שהוה
מיושב בדירה בני אדם,
תיב. וזונו קיים. לפי
שדירן צמור וזמן מה
שהוה לך ומתקין אותו
(דערב כה.). ושאייה יוכת
שער. שז ששמו שאיה
מכתם שער בית שאין
בני אדם דרין בו, והלכך
זו שעמך כי היתה,
לשנא לחיילא בית שאם
שאו יחדו מלך אדם
יוכת שער, מוקין מכתמין
אחור (סס). תקיף עבדי
דאינשי דמסיק בהו
ודוי. מחוק בעבדיה על
בעלי חיות שלו וסס
לעשות מלאכתו (ב"מ סד).
עבדא גרום כריסיה
לא שרי להם מלאכה.
והריני זני ביום מלאכתו
(סס). דארר עבדיה.
ק שמו, דמרקיד בי
כובי. לכן היה ומרקד
במיתו לשמות יין (סס).
דלא ליסתר עבדיה.
שלא ירגיל להיות בעל
ופעל. הריני משמעת
דכין המתפעלס חמינא
ש"י וקמ"י, אלער תפעל
ער ואלער תשכר, שהריני
מתפעלס להפסיק אחיות
השורם וכאשר יאמר
בגרות סף הסופר,
מחוקת שח השחוח,
ותן בלחן גמלא מפתרי
מקמתי' אשהי אשמקיל
(ב"מ סה).

המלוה את חבירו על המטבע. פ"ה הלוח לחצירו שום פרמטיא על המטבע שקלן לו צמעות נותן לו מעות שיואלין כשעת פירעון
דהא קבל עליו לתת מטבע ודוקא הלוח פרמטיא אבל הלוח מעות מה שהלוח משלם לו עכ"ל הוקטורס ולפירוש
נראה דאם הלוח מעות נמי וקלז לו שישלם לו מעות דמשלם מטבע היואל צמותה סעה דמעות שנפסלו לאו מטבע נינהו ולא נקט דקוטורס
פרמטיא אלא משום דכשגולה אדם מעותיו אין רגילין להוציר דבר אבל כשמוכר פרמטיא אפי' אחר סתם כך וכך מעות תמן לך
לשם לו מטבע היואל וקשה לפירוש דה"ל למימר המוכר לחצירו על המטבע או ה"ל למינקט הקיף ועוד כיון דמעות פרמטיא וקוף
עליו צמורה אין סבא כלל לחלק בין הלוח מעות לפרמטיא שמכר צמעות ונראה לפרש דאין חילוק בין מכר לו פרמטיא בין
הלוח מעות ומיירי כשהתנה עמו ע"מ שישלם לו מעות וכיון שפירש לו כך סתמא דמילתא לכך פירש שאם יפסל יתן לו מטבע
היואל דאוחו שנפסל אין שמו מטבע ושמואל סבר דכיון שיואל צמעותן שם מטבע עליו ועוד אורי' דיי'ל כגון שהלוח סאה חטין ואמר
לו או מחזור לי סאה או כך וכך מעות ואילו צמעות לחודייהו קלז היה משלם לו מטבע שנפסל אבל הכא שלא זקף עליו צמורה
גמורה שיכול לפרוע לו חטין אם ירצה נותן לו מטבע היואל צמותה סעה ולכל הפירושים אם הלוח מעות סתם מעות שהלוח לו
יפרע